

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

2 ex. (Of.)

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunii:

un șir petiț 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Conferența din Lambeth

La 7 Iulie a. c. se deschide, în palatul Lambeth din Londra, Conferența episcopilor anglicani, care va dura până la 9 August c. Programul conferenței e: *Mărturisirea de credință* a bisericii anglicane.

S'au angajat o mulțime de comisii de teologi specialiști să pregătească referate despre doctrina, așezămintele și relațiile acestei biserici cu alte culte, despre relațiile dintre biserică și stat, problemele sociale ale bisericii etc. O comisie specială tratează despre legăturile anglicane cu ortodoxii. Se știe, că biserica noastră încă va participa printr'un reprezentant la această conferență, menită a însemna un eveniment istoric în viața religioasă a epocii noastre.

Cetitorii noștri vor cunoaște în decursul verii ideile conducătoare ale conferenței din Lambeth, dar și până atunci e bine să știe geneza și evoluția acestor conferențe.

I

Cea dintâi conferență episcopescă din Lambeth s'a ținut la anul 1867 din inițiativa fostului arhiepiscop Longley de Canterbury. Prin instituirea conferențelor episcopice s'a dat o fericită soluție raporturilor dintre teologie și biserică.

Biserica latină e o biserică teologică, în care libertatea științifică a teologiei e îngăduită, în dauna bisericii și a teologiei deopotrivă. În biserica anglicană, teologia și-a eluat independența și libertatea și, muțumită acestei pozițiuni, a putut salva biserica într'o epocă critică, în care secetele din Anglia dedeau asalt concentric asupra bisericii de stat, părăsită de credincioși și umilită de stat. Ierarhii bisericii erau recrutați din rândurile politicianilor, trăiau în Londra departe de reședințele lor, nu se interesau de soarta credincioșilor nici de progresul științei divine.

O ceată de profesori de teologie în frunte cu Newman, Pusey și Keble au pornit publicarea unei serii de 90 tratate pentru

revizuirea tezaurului sacru cât se mai păstra în Biserică ia începutul veacului al XIX-lea, și în excursiile lor teologice a străbătut veacurile până la epoca Sinoadelor ecumenice, a sfinților apostoli și a lui Isus Hristos. Opera lor a trezit o renaștere științifică și religioasă ca în epocile de glorie ale bisericii creștine.

Renașterea teologică a creat norme vieții religioase și a deținut secretul recăstigiării prestigiului bisericii.

Teologii anglicani ai renașterii erau și preoți cucernici și au trăit în strânsă legătură cu clerul pastoral.

Dacă ei s'ar fi consacrat exclusiv științei teologice, mișcarea lor ar fi avut un caracter academic. Dar acești profesori au plecat dela realitatea vieții religioase și bisericesti, au arătat principiile, care stau la baza vieții și în ce chip se poate adânci și îmbogăți, spre a corăspunde idealului creștin. Iconoclaști dar și creatori erau acești pioneri ai renașterii.

Școalele teologice din Oxford și Cambridge au dat bisericii anglicane pleiade de preoți, adevărate personalități culturale, care și-au ridicat slujba lor la rang de apostolat.

Teologi cucernici și preoți culti existau în Anglia, când ierarhia superioară înființează conferențele din Lambeth, a căror autoritate și sferă de influință o vom arăta în articolul viitor.

Tr. Scorobăț.

Cu toate că în București există o biserică pentru puținii greco-catolici români din capitală, totuși camera deputaților, în ședința dela 24 Iunie 1930, a votat proiectul de lege prin care primăria municipiului București este autorizată să cedeze un teren, în scopul de a se clădi o nouă biserică greco-catolică în capitală. — Pe seama cui?

În acelaș timp, comisiunea camerei pentru culte și instrucțiune publică respinge proiectul de reorganizare a învățământului teologic, elaborat de Sf. Sinod și votat de senat. Comisiunea camerei este adevărat de părere, că proiectul amintit ar cuprinde și părți care sânt anticonstituționale(?) și contrare (?) legii de organizare a bisericii ortodoxe. Nici senatul, și

nici Sf. Sinod, prin proiectul de reorganizare a învățământului teologic, n'au comis acte împotriva constituției și a unei legi a țării, — absurditatea afirmării contrare este evidentă; — proiectul de lege, admis de senat, conține dispozițiile generale privitoare la dreptul și datoria bisericii de a-și organiza și conduce școalele și la ajutorul material acordat de stat pentru aceste școale. *Regulamentele*, ce sunt deja făcute pe temeiul acestei legi, nu mai cad în sfera de competență a parlamentului (unde sânt și membri aparținători la alte confesiuni), ci sânt de competența exclusivă a autorității bisericesti: așa cer nu numai canoanele, ci chiar *Statutul de organizare a bisericii ortodoxe române*, care spune, în primul său articol, că Sf. Sinod (și nu parlamentul) este *«for suprem pentru chestiunile bisericesti de orice natură»*.

MEMORIUL

P. S. Arhiepiscopul VASILE, vicarul Mitropoliei Ardealului, către Sf. Sinod în chestia instrucției religioase în școale.

Conformându-mă hotărârii din 27 Mai 1929, prin care am fost delegat a studia, până la sesiunea din acest an, învățământul religios din școalele de toate gradele, sub toate aspectele lui, prezentez asupra acestei însemnate probleme următorul

MEMORIUL,

În care m'am străduit să arăt Sfântului Sinod fața cea adevărată a instrucției religioase în școale, așa cum reiese din legislația școlară, din regulamentele și programele școlare în vigoare.

Studiul meu îmbrățișează învățământul religiunii — cu excepțiunea seminariilor — din școalele primare, secundare și din școalele profesionale cu caracter secundar, în cari religionea este introdusă ca obiect de învățământ.

I. Învățământul primar

A) Școalele de copii mici (grădinițe de copii)

În programa de învățământ a acestor școale, instrucțiunea religioasă e reprezentată prin *scurte rugăciuni* în legătură cu *exercițiile de vorbire*,¹ apoi prin *«deprinderi tari»* (cum să stea copilul în biserică, să-și facă cruce, să respecte lucrurile sfinte), *povestiri și legende religioase* în legătură cu iubirea, credința și speranța în Dumnezeu și cu praznicile mai însemnate, și în sfârșit prin *cântări religioase* copilărești.

¹ Lege pentru învățământul primar art. 46; Regulament pentru aplicarea legii învățământului primar art. 79.

Programa pentru începuturile educației religioase este satisfăcătoare și potrivită cu înclinările sufletești ale copiilor și cu gradul lor de dezvoltare intelectuală.

Nu cuprinde dispoziții cu privire la ducerea la biserică a copiilor mici.

Considerând marea impresionabilitate a copiilor mici, adâncimea și durabilitatea impresiilor din acest timp în sufletul lor virgin; considerând, că deprinderile bune în viață sunt mai statornice, dacă încep din prima copilărie: e de dorit, ca și elevii acestor școale să cerceteze sfânta biserică în Dumineci și sărbători, când condițiile exterioare li-o permit.

B) Școalele primare (cu 7 clase)

Scopul acestor școale, conform legii, este să dea copiilor *cultură elementară* și cunoștințe cu caracter practic *utilitar*, variind după necesitățile vieții locale, felul de ocupațiune al locuitorilor și înclinările elevilor.² Deci cultura elementară din aceste școale este determinată de un scop curat *utilitar* și prin urmare *materialist*. Este adevărat, că materia de învățământ în *primele patru clase* cuprinde *instrucțiunea religioasă și morală*, iar în celelalte trei clase materia din primele patru clase cu dezvoltările necesare corespunzătoare vârstei,³ totuși *temelia instrucțiunii nu e răzimată pe formarea caracterului religios moral, care ar trebui să fie principiul de concentrare al întreg învățământului primar și busola sigură și statornică a activității cetățenești de mai târziu*. Consecințele unei astfel de educații utilitariste sunt evidente în toate manifestările prea puțin creștinești ale vieții politice, economice și sociale de astăzi.

În școalele primare *învățământul religios și moral* este obligator. Materia de studiu o stabilesc autoritățile superioare religioase în înțelegere cu ministerul instrucțiunii și — mai adăuge regulamentul pentru aplicarea legii învățământului primar — în conformitate cu dispozițiunile privitoare la aprobarea programelor de învățământ din legea pentru organizarea administrațiunii ministerului.

În teorie, învățământul religios și moral se predă în școalele primare, în localul școlii, *de învățător*, pentru elevii de aceeași confesiune cu el, *în două ore pe săptămână de flecare clasă sau divizie, dar se poate preda și de preot*. Când învățătorul este de altă confesiune sau elevii aparțin la mai multe confesiuni, eclesiastici cultelor respective îngrijesc în *mod gratuit* de instrucțiunea și educațiunea religioasă a școlărilor, rezervându-li-se ore speciale în orarul școlii.⁴ Regu-

² Lege art. 55 Regulament art. 93.

³ Lege art. 56 A. p. a. și B Regulament art. 94 p. a.

⁴ Lege. art. 61.

lamentul de aplicare sîstorește aceste ore la două pe săptămână într'o zi după prânz, astfel că învățămîntul obișnuit să nu fie tulburat în mersul său, nici școlarii să nu fie împedecați a veni exact la orele hotărâte pentru predarea celorlalte lecțiuni. În cazul din urmă, pot fi concentrați elevii dela mai multe școli similare într'un singur local accesibil tuturor. Concentrarea se poate face pe clase distincte sau pe clase unice, după un plan stabilit de mai înainte de preot sau preoții de acord cu revizorul și cu directorii școlilor respective. Directorii școlari sunt datori să comunice la sfârșitul fiecărei luni consiliilor bisericești absențele preoților dela lecții. Când la o școală sunt învățători de diferite confesiuni, în lipsa eventuală a preoților, fiecare învățător va preda religia elevilor de confesiunea sa, după aceleași norme.⁶

Față cu dispunerile legii se pot ridica două obiecțiuni: 1. cu privire la numărul orelor de instrucțiune, și 2. cu privire la predarea învățămîntului religios de învățător.

Numărul de două ore instrucțiune religioasă pe săptămână de clasă este acceptabil. În practica vieții școlare însă acest caz obvine foarte rar și numai în școlile unde fiecare clasă își are învățătorul propriu. Mai frecvent e cazul, când două sau mai multe clase formează o divizie, atunci timpul de instrucțiune religioasă se reduce simțitor, încât poate ajunge la 30 ori chiar mai puține minute pe o clasă la săptămână.

Din acest punct de vedere situația se prezintă și mai grav, când instrucțiunea și educațiunea religioasă o îngrijește preotul, pentru că regulamentul de aplicare a legii învățămîntului primar, în acest caz, admite spre acest scop, numai 2 ore pe săptămână într'o zi după prânz. Dacă școala funcționează numai cu 4 clase, timpul de instrucțiune religioasă de clasă va fi de 30 minute la săptămână, dacă este completă cu 7 clase, revine de clasă 17 minute la săptămână.

În aceste cazuri se poate spune, că instrucțiunea religioasă este aproape inexistentă, pentru că ce instrucțiune religioasă se poate face în 17 minute?

Tot așa de gravă mi-se pare și încredințarea instrucției religioase exclusiv învățătorilor, pentru că aceștia judecând după felul cum este tratată religiunea în școlile normale și după concepția de viață a multora dintre aceste școli (indiferentism religios,

pozitivism, chiar ateism) nu pot avea pregătirea, uneori nu au nici bună voința, nici însuflețirea necesară creierii unei concepții de viață religioase mai înalte, unei atmosfere cu adevărat creștinești.

Socotesc, că este o datorie cardinală a bisericii noastre să încredințeze educația religioasă în școlile primare și preoților, fiind datorită lor elementară să facă instrucțiune religioasă în cel puțin 2 ore la săptămână în fiecare clasă.

Articolul 64 din legea învățămîntului primar obligă pe învățători să ducă la biserică în Duminică și sărbători pe elevii de aceeași confesiune cu ei spre a asista la serviciul divin și a forma coruri bisericești.⁷

Deși lipsirea învățătorilor dela această îndatorire, atrage după sine și amendă, totuși se semnalează foarte adeseori slabul interes manifestat de învățători în împlinirea acestei datorii creștinești.

Mai poate obveni și altă anomalie:

Cum la numirea învățătorilor nu se ține seamă nici de confesiunea elevilor școlii, nici de a învățătorului, ci numai de tabloul de capacitate al candidaților și de condițiunea, ca aceștia să fie cetățeni români,⁸ ușor poate obveni cazul, ca învățătorul să fie de altă confesiune (catolic, reformat, evreu, baptist). Un astfel de învățător în sensul art. citat, nu mai poate fi obligat — nici nu i-se poate face constrângerea morală — a aduce pe elevi la biserică și a forma coruri bisericești, și atunci școlarii rămân fără asistență, iar bisericile fără coruri școlarești.

E necesar deci, ca în școlile primare cu școlari ortodoxi și ori cu majorități ortodoxe să fie numiți învățători exclusiv de confesiunea ortodoxă și aceștia să fie constrânși a-și împlini — dacă nu fac din plăcerea lor — îndatoririle prevăzute în lege.⁹

Programa aualitică a religiei, în cursul primar, dacă se execută integral și în numărul de ore corespunzător, în VII clase poate da rezultate satisfăcătoare. Dacă școala funcționează numai cu primele patru clase, școlarii însă rămân fără cele mai prețioase noțiuni de credință sistematizată.

În legătură cu învățămîntul primar se ridică și o altă problemă de mare însemnătate, care trebuie să pre-

⁷ Regulament art. 113.

⁸ Regulament art. 205.

⁹ Lege, Art. 43, Regulamentul de aplicare art. 113.

ocupe de aproape Sf. Sinod, anume: problema manualelor de religie pentru învățămîntul primar.

Regulamentul pentru aplicarea legii învățămîntului primar¹⁰ nu admite în școlile primare manuale de religie, ci cărțile de cetire din clasele II—VII, vor cuprinde, pe lângă bucățile propriu zise de lectură, materia de învățămînt religios, de istorie, exerciții intuitive, științe naturale, învățămînt civic, educație socială și igienă.

În urma acestei dispunerii, materialul religios este pulverizat în cărțile de cetire printre alte lecturi de cuprins foarte variat, fără nici un sistem unitar, fără nici o idee centrală conducătoare, fără nici un control din partea autorității bisericești absolut la discreția tîrîtorilor de cărți de cetire.

Socotesc, că Biserica nu poate renunța la dreptul, de a preda religiunea în învățămîntul primar cl. II—VII-a, după manuale controlate și aprobate de Sf. Sinod, în cari manuale dogma și doctrina creștină să fie expuse într'un sistem, în centrul cărui să stea Hristos! (Va urma).

Conferința dela muntele Athos

Se anunță din Atena: Reuniunea comitetului delegaților bisericilor ortodoxe din Orient, convocată de patriarhul ecumenic din Constantinopol la mănăstirea Vatoped dela muntele Athos, și-a terminat lucrările după 16 zile de ședințe, la care au participat reprezentanții patriarhatelor din: Constantinopol, Alexandria, Antiopia, Ierusalim, Sârbia, România precum și reprezentanții bisericilor din Cipru, Grecia și Polonia. Delegațiile au regretat lipsa reprezentanților bisericii ruse. S'a stabilit lista chestiunilor eclesiastice care vor constitui programul viitorului consiliu al bisericilor ortodoxe. Această listă va fi comunicată tuturor bisericilor ortodoxe prin intermediul patriarhului ecumenic, care va publica la timpul oportun programul conciliului.

Lucrările acestei reuniuni preliminare s'au desfășurat într'un spirit

¹⁰ Art. 106.

de fraternitate și de acord complet, ceea ce este considerat ca deschizând calea unei colaborări strânse între biserică în chestiunile privitoare la biserică ortodoxă în ansamblul său și consolidând legăturile actuale.

In slujba bisericii și a neamului

Ziarul clujan *Patria*, dela 25 Iunie 1930, scrie:

S'au împlinit zece ani dela sfîrșirea într'u arhieru a I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului *Nicolae Bălan*. În zilele de mărire ale neamului, reprezentanții bisericii ortodoxe-române din Ardeal și Banat au încredințat cel mai greu toiaș arhieresc celui mai harnic între apostoli.

Cei zece ani de păstorire sînt o dovadă vie, că toiașul a fost purtat cu cinste neprihănită. I. P. S. Sa a inaugurat o operă grandioasă de refacere sufletească și de îndrumare a poporului pe căile binelui și ale dreptății. Și-a apărat biserică împotriva tuturor acelor, cari voiau să-i distrugă ființa, a refăcut mănăstiri, a îndrumat activitatea preoților, dînd dovada unei superioare înțelegeri a tuturor nevoilor turmei sale.

Vreme de zece ani bunul și luminatul arhieru s'a manifestat ca o puternică personalitate bisericească, națională și culturală. Românii ortodocși ai Ardealului au avut mîndria sufletului de-a se ști conduși în cele ale sufletului de un om, în adevăratul înțeles al cuvîntului, superior. Înțelegînd și apreciînd importanța operei înfăptuite prin munca de zece ani, dorim și noi celui sărbătorit de toți bunii români sănătate, ca să mai poată face mult bine neamului și bisericii sale.

Întru mulți ani, Stăpâne!

Posturi de protopop. Organul oficial al eparhiei Oradea, *Legea Românească*, publică concurs pentru posturile de protopopi în: *Salonta, Vașcău, Tleagd* și în *Rieni*. Cererile de concurs se înaintează până în 29 Iulie 1930.

FOIȘOARA

Nădejdea

mă luă de mână, ușor ca mama în zile de fragedă vrastă. Și mă povățui în strada mea. Să găsesc casa care-și deschide fereastra când pribeagul zefir, obosit de drum, pleacă să se culce și miresme se înalță din potirul florilor, ear lumina stelelor coboară să o sărute pe ochi, aducându-i solie împovărată de doruri... Crătesei din vis.

În drum mă frământă gândul, cum să mă furisez sub fereastră, să-i arunc în chillă ca floarea de nuțăr, toate florile ce-au înflorit prin lunci și grădini și luminșuri de codru. Inima mea să-i picure în suflet cântări furate priveghitorilor din tușșuri în nopți sărutate de lună.

Va fi doar o slabă încercare de a-i răsplăti toate darurile fericirii, ce atât de generoasă mi le-a îmblat.

Căci ea este iubirea ce îndeamnă spre lumină, ea este mîrul ce unge rana din inimi, ea este zâmbetul ce înfloarește văzduhul, ea este seninul ce investimîntă marea!

Crătasă din vis, primește-mă în casa ta, mai albă ca lumina luceafărului și eu îți voi aduce treamătul codrului îmugurit, cântarea izvoarelor de munte și odihna umbrelor din amurguri.

Z. SANDU.

Carte nouă

Convorbiri cu Dumnezeu și cu oamenii, carte scrisă de Constanzo Mignone, profesor de filosofie la liceul Spezia din Italia, este tradusă acum românește de Pr. Dr. Ioan Felea, spiritual la Internatul teologic din București.

Convorbiri... nimic mai simpatic și mai util, decât o convorbire de înaltă tensiune morală. Căci, în defi-

nitiv, ce însemnează o convorbire cu Dumnezeu, dacă nu o atitudine de umilă supunere și de prosternată rugăciune. Nimeni nu vorbește cu Dumnezeu decât prin umilință și prin rugăciune. Convorbirea cu Dumnezeu e însă esența sufletului nostru, care nu se poate regăsi decât în contactul cu sufletul divin ce persistă în tot universul. Convorbirea cu Dumnezeu, rugându-L pentru milostivire, pentru ajutor și îndurare; convorbirile cu oamenii sînt însă o amarnică, dar salvatoare schimbare de replici tăioase, pentru imensitatea răului ce domnește în lume. Convorbirile cu oamenii sînt o foarte instructivă lecție de reliefare a dezastrului moral, a lipsei de demnitate și a iresponsabilității personale, care se afișează, fără decență, la toate încheeturile vieții. Aceasta însemnează a vorbi cu oamenii și cu Dumnezeu. Rezultatul este o inexprimabilă dorință de noi idealuri, purificate, divinizate.

Autorul cărții n'a primit să formuleze un sistem strâns de idei abstracte și fără legătură de vitalitate cu omul.

«Fragmentul rezidă la însăș temelia ființei noastre. Experiența noastră nu este un cerc, care poate fi închis odată pentru totdeauna, ci ea este o cale, care duce tot înainte». Evident, autorul și-a dat perfect seamă de ineficacitatea unui sistem arid de silogisme și sofisticării dialectice. Din fragmente se desprinde însă viața adevărată, care nu poate să fie prinsă într'un «cerc», — viața care se trăiește în fragmente și porțiuni.

Este o carte de adîncă analiză a împrejurărilor și evenimentelor ce le întâmpină omul și în fața cărora trebuie să ia o atitudine. O atitudine de iubire, de devotament și rugăciune. E o carte care prescrie rețete anumite, pe care orice creștin doritor de a se îndruma pe calea adevărilor eterne să și-o însușească.

Dela „Astra“ culturală: adunarea generală a despărț. jud. Sibiu, la Nocrich

Rar ni-a fost dat să vedem o adunare generală a vreunui despărțământ al «Astrei» așa de reușită! Va fi contribuit și bucuria generală, care planează în aer în urma întoarcerii Principelui Carol, acum Regele Carol II, — va fi fost și un flux sănătos, o revenire la entuziasm, după refluxul, acărba față de luptele intestinale, dintre frați, — destul că adunarea aceasta poate fi însemnată de ținte de aur în istoria culturală de pe Valea Hârtibaciului, și nu numai a ținutului acestuia.

În ziua de sărbătoare a Nașterii sfântului Ioan Botezătorul (24 Iunie) toate drumurile cari duceau spre Nocrich erau pline de căruțe și trăsură, cu țărani și țărance, învățători și preoți, cari cu toții au alergat să fie de față la adunarea generală a iubitei societăți culturale. La marginea hotarului Nocrich, dinspre Sibiu, au așteptat pe oaspeți un banderiu de 60 de flăcăi călăreți, tot unul și unul, școlile și tineretul mai mare, — iar lângă arcul de triumf din fața principală era adunat poporul mai vârstnic, în frunte cu preoțimea protopopiatului și cu comitetul despărțământului de plasă Nocrich (președinte dl medic Dr. Emanuel Ilcușiu).

După discursurile, de bun-sosii al dlui Dr. Ilcușiu și de bun-găsit al președ. desp. județean Sibiu, insp. șc. Silviu Teșosu — pe o vreme minunată — s'a desfășurat programul, după cum fusese stabilit de mai înainte, spre satisfacția tuturor.

În piața principală s'au ridicat niște tribune și acolo s'a ținut adunarea generală. Darea de seamă se tipărise de mai înainte, sub titlul: «Strângeți rândurile!», încât a fost considerată de citită. Dl președinte Silviu Teșosu a ținut a inimioasă vorbire de deschidere, pe care o publicăm în întregime, pentru conținutul ei plin de dragoste de cultură și de înaintare:

Onorată adunare generală,

Sânt chemat pentru a cincea oară să deschid adunarea generală a desp. jud. Sibiu, al Astrei.

Spre deosebire de trecut astăzi trebuie să-mi calc pe suflet, ca să fiu scurt și lapidar, contrar obiceiului și firii mele.

Imi dau seama, că cei mai mulți dintre dv. au venit la această adu-

Pr. Dr. Ioan Felea a fost îndemnat de o tainică resursă de demnitate să aleagă această carte, atât de consistent alcătuită.

Nu numai că ea corespunde unei infinite necesități psihologice, dar e prima, în românește, în acest gen.

Tălmăcitorul a isbutit să dea o traducere simpatică, interesantă și într-o limbă foarte adecvată.

Ilie Popescu.

Corul Academiei teologice andreiane din Sibiu, condus de dl N. Oancea, și însoțit de rectorul dl N. Colan, făcând un turneu prin țară s'a oprit în orașelul Gheorgheni, protop. Oituz și au dat un concert în sala teatrului. De acolo au plecat la Peatra Neamț și în alte orașe din nordul Moldovei.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

nare nu în dorința să-mi audă cuvântul meu, ci să participe la serbările care se vor desfășura, din prilejul acestel adunări.

Timpul este scurt, iar programul încărcat.

Cu toate acestea ciclul actualului comitet încheindu-se se cuvine, ca ultimul meu cuvânt să fie o schițare fugitivă, a tot ceea ce au făcut, în acești cinci ani de zile, cei în cari v'ați pus încrederea dv.

Ne găsim în al II-lea an al unității noastre naționale.

Anul meditației și scrutarilor de conștiință.

Să ne dăm seama că au curs, adeseori, cele mai înălțătoare clipe din istoria neamului nostru, fără să fi trezit, în cei mai mulți dintre noi, nici judecata de a le prețui, nici energia de a le folosi.

Am uitat prea repede suferințele trecutului.

Am uitat că poporul românesc, din timpurile cele mai îndepărtate până eri alaltăieri, a fost un corp viu, aruncat ca pradă ambițiilor meșchine.

Am fost un popor martir, care și-a purtat crucea Golgotei — cu multă resemnare sufletească.

Istoria celor de dincolo de Carpați, în multe privințe s'a asemănat cu a celor de dincoace, făcuți de păământul strămoșesc al Transilvaniei — mai mult — numai pentru «Drăguțul de împărat» ca să aibă bani în vistieria Lui și ostași pe câmpurile de luptă.

Dar cu cât suferințele au fost mai mari, cu atât mai mult s'a alimentat flacăra curată a iubirii de neam și țară, de limbă și credință strămoșească, a dorului să se vadă uniți într'un singur mănunchi și într'o singură țară.

Suferința a biruit. Turla mănăstirii s'a nălțat falnic, vestind unei lumi întregi că poporul românesc s'a unit. S'a unit, căci credința l-a fost mare. A fost credința «bobului de muștar» din Evanghelle, care a zis «muntelui» să se mute, și s'a mutat.

Carpoșii, din graniti despărțitoare de frați au ajuns șira spinării trupului românesc.

Sântem acelaș neam. Avem acelaș suflet. Trebuie să-l întărim să-l facem cât mai conștient, ca să amuțescă complet și acea carl mai speră că pot să ne desbina.

Această întărire nu poate veni decât prin cultură.

Numul prin cultură, prin artă și prin știință, se poate crea o lume nouă: mai bună, mai înțeleaptă, mai dornică de pace, pace, de muncă și dreptate.

Nu mai ea poate să ne unească pe toți, să strângă forțele sufletești ale poporului românesc: partide politice, bărbați și femei, copii și bătrâni, în lupta comună de încheiere sufletească, de redeșteptare culturală și înflorire națională.

Pentru aceasta însă avem nevoie adâncă de apostolat, de abnegațiune și idealism, fără de cari nimic sănătos și trainic nu se va putea face.

Încercările de oficializare ale culturii și propagandistilor mi-e teamă că vor omorî acest suflet, această căldură, singure ce pot electriza masele, făcându-le capabile de fapte reale și statornice.

Despărțământul, conștient de acest adevăr, a căutat mai întâi să răscolească sufletul satelor noastre, să le

câștige încrederea, să se convingă că nu mergem să le cerem, ci numai să le dăm.

Pare un lucru de prisos aceasta. Dar, numai cel ce lucrează efectiv, numai cel ce cetește rapoartele președinților cercurilor culturale, își pot da seamă de psihologia țaranului nostru posibilic, de râul cel mare pe care ni l-a cauzat politicianismul, de care ne izbim la fiecare pas.

După cinci ani de muncă statornică, plină de idealism și desinteres, pot afirma că «Astra» se găsește pe drumul cel bun în județul nostru.

Deși nu sântem în centru universitar, sau în despărțământ prea norocos în venituri materiale, ni-a reușit totuși, datorită colaborării efective a tuturor intelectualiilor satelor noastre și în special a preotului și învățătorului, să aprindem lumină cu lumină în ne păsarea și neîncrederea stăpâne astăzi pe sufletul țaranului nostru.

Dovadă numărul mare de membri țărani, cu care nu se va putea lăuda nici un alt despărțământ, nici o altă societate culturală.

Dovadă primiriile triumfale care ni s'au făcut în tot local, întrecându-se pe sine în deosebi Ilimbavul și Roșta.

Cele 27 mil cărți, în afară de bibliotecă pe care le-am împărțit membrilor noștri, în schimbul taxei de 50 Lei, sânt tot atâția prieteni cu carl țaranul român în tihna casei lângă vatră, va sta de vorbă celind o poveste, o povăț, ori alte cunoștințe foloșitoare sau buclăți ce-l merg la suflet.

Nu mai cel ce a asistat la o ședință luminoasă despre patimile lui Isus Hristos, despre tuberculoză, sau despre un erou național, poate reflecta serios la rezultatele pe care le va avea această propagandă culturală.

Lipsuri avem, și vor mai fi încă sub multe comitete care se vor perinda în fruntea acestui despărțământ, căci opera începută nu va putea fi opera unei singure generații, cu atât mai puțina unor ani.

Urarea celor cari pleacă astăzi nu este alta decât să doriască despărțământului și județului Sibiu ca să se găsiască cât mai multe suflete, cari desbrăcându-se de haina indeferentismului sau bărfelii, să se pună în mod desinteresat în serviciul culturalizării maseilor, transformându-le în altarul celui mai înalt ideal, pe care-l poate concepe epoca noastră.

Cu aceste gânduri, declar adunarea generală de deschisă. —

Au urmat discursurile de bineventare și urările de bine din partea autorităților (dl pref. Dr. Gh. Moga), a bisericilor românești (păr. Alexandru pentru biserica ort. rom.), a profesorilor etc. S'au constituit comitete speciale, care au dat descărcare comitetului central județean, care a împlinit 5 ani de activitate și urma să fie înlocuit cu alt comitet. După o pauză mai lungă, în decursul căreia păr. consilier mitrop. Dr. Vas. Bologa a vorbit poporului, însuflețindu-l pentru fiii cei luminați ai ținutului, s'a redeschis adunarea generală și a fost primită, cu aclamație, o listă propusă de comisia de cenzurare a raportului general, listă, care are în frunte pe aceeași conducători, cu foarte mici schimbări, în lista membrilor fără de posturi speciale.

Raportorul comisiei, dl prof. Popa, a relevat, cu drept cuvânt, frumoasele rezultate ale comitetului trecut — propaganda la sate — respectabilul număr de membri — 2007 membri cu taxa de 50 lei anual! În județul Sibiu numai — și rezultatele cu proiecțiuni luminoase (diafilme), în special cele religioase (cu viața lui Isus, cu Ierusalimul, etc).

După o masă copioasă și cordială, aranjată la Școala de copii mici, și condusă cu multă pricepere de dl și dna Dr. Ilcușiu, — a urmat «conductul festiv», care a fost o serbătoare pentru toți cei ce au fost de față. Nocrichul, Ilimbavul, Fofeldea, Tichindeal, Chirpărul, Săsăușul, Ghijasa de jos, Vurpărul, Bunești, Altina, Marpodul, Nucetul au ținut să arate ce au ele mai bun; au descins din satele acestea călușeri și secerători, nuntași și sămănători, înveselind inimile spectatorilor cu «strigăturile», cu dansurile, cu frumusețea costumelor.

O expoziție minunată de țesături și cusături a dat multă bătaie de cap comitetului chemat să împartă diplome. Tot așa o «expoziție de copii», la care și-au dat întâlnire zeci și zeci de mame cu odoarele lor, îmbrăcate curățel și bine îngrijite. S'au împărțit libele de bani pentru copilași.

Toate în tot: o adunare, care face cinste tuturor, în special preoțimii, care s'a arătat la culmea chemării.

Raport special se publică într'o broșură ce apare zilele acestea și în rev. «Transilvania» (cu fotografiile numeroase).

INFORMAȚIUNI

«Astra» în cazarmile Sibiului. În 25 Iunie la cazarma regimentului de inf. 90, fiind de față întreg corpul ofițeresc, în frunte cu dl comandant al regimentului, dl colonel Traian Popa, au predat trimișii despărțământului jud. Sibiu al «Astrei», o bibliotecă întreagă, cu dulap cu tot, soldaților regimentului acestuia. Vicepreședintele despărț., dl medic-primar Dr. Liviu Ionașiu, a vorbit cel dintâi, arătând ce este «Astra» și cu ce scop s'a apropiat de soldații români. Păr. protop. col. I. Dăncilă, a vorbit fiilor săi sufletești la inimă, dând sfaturi practice cum să încheșăm cultura. Despre cărțile bune și rele, despre folosirea timpului liber și despre cărțile ce se predau din partea «Astrei» a vorbit secret. lit. al «Astrei», Dr. Horia Petra-Petrescu. În numele regimentului a primit donațiunea dl colonel Traian Popa și a promis că biblioteca va fi utilizată bine din partea soldaților. Între uralele tuturor am părăsit trimișii «Astrei» cazarma, urmând ca să mai revină, cu lecturi și sfaturi, nu numai la Reg. 90, ci și la celelalte din Sibiu.

Condițiunile de primire în internatul de fete al Asociațiunii «Astra» din Sibiu pe anul școlar 1930—1931: Elevele dela Liceul de fete «Domnița Ileana», dela Școala comercială superioară de fete, ori dela alte școlă de fete din Sibiu, care doresc să fie adăpostite în internatul de fete al Asociațiunii în anul școlar 1930—1931, au să înainteze direcțiunii internatului, până la 15 August 1930, cerere în scris cu certificat medical, că eleva e sănătoasă, și să depună un avans de 2000 lei din taxa internatului pentru rezervarea locului. — Taxa de întreținere în internat este pe anul școlar: 22.000 Lei de elevă și se plătește anticipativ, în rate lunare à 2200 Lei, sau în rate cvartale, și anume: la intrare în internat Lei 5500, la 15 Nov. 1930, la 31 Ianuar 1931 și la 15 April 1931 câte 5500 Lei. — Elevele mai lipsite de mijloace, dar cu rezultat bun la studii, pot înainte cerere pentru reducerea taxei de internat cu acte în ordine despre starea materială a părinților, asupra cărora va decide Comitetul internatului. — Alte informații dă: Direcția internatului.

Nr. 198/930

(34) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor: **Balșa, Băcăinți și Cibu**, din protopopiatul Geoagiu, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi, pe lângă întregirea cuvenită dela stat, sânt următoarele:

1. **Balșa cu filia Galbina:** 3 jug. sesiune parohială, 2 stânjini lemne de foc și stola obișnuită.

2. **Băcăinți:** 7 jugăre sesiune parohială de prima calitate, casă parohială cu supraedificate și grădină de 2 jug. plantată, folosirea cimitirului și stola obișnuită.

3. **Cibu:** câte una ferdelă cucuruz sfărâmat dela fiecare casă, locuință în natură, pășunat pentru oi și vite, lemne pentru foc și stola obișnuită.

Observăm că toate 3 parohiile sânt fruntașe cu venite stolare multumitoare.

Concurenții își vor înainta cererile subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, ear pe lângă prealabila încuviințare dela acesta se vor prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliile parohiale.

Geoagiu, la 14 Mai 1930

V. Goron
protopop.

Nr. 51/1930.

(35) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc la parohia ort. rom. **Doboli de Jos**, jud. Treiscaune, publicăm concurs cu termen de 15 zile, dela întâia apariție în acest ziar.

Venitele sânt:

1. Cvarțir în natură, cu dependențe economice în stare bună și grădină lângă el.

2. 2 jug. pământ arător, împrietărite pentru cântăreț.

3. Suma de 5640 Lei anual, în bani gata din fondul bisericii, plătiți la 30 Septembrie a fiecărui an.

4. Venitele stolare, aproximativ 3000 Lei anual, adecă, o treime din stola locală.

5. Câte 1 ferdelă de cucuruz boane, 20 litri — dela 170 membri induși în lista adunării parohiale pe 1930, plus câte 1/2 ferdelă — 10 litri — dela aproximativ 40 văduve, conform hotărârei adunării parohiale din 9 Iunie 1930.

Cei cari doresc a ocupa acest post, sânt îndatorați a-și înainta cererile, cu documentele necesare, subscrisului oficiu, având a se prezenta în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Doboli de Jos, la 20 Iunie 1930.

Oficiul parohial.

Mersul trenurilor

— Din gara Sibiu —

	Pleacă spre:	Sosește dela:
Alba-Iulia	4 ¹⁰ , 13 ⁴⁵ , 17 ⁴⁵	8 ⁰² , 17 ²⁵ , 22 ⁰²
Brașov, Făgăraș	4 ⁵⁰ , 10 ⁰⁰ , 17 ⁰⁵	8 ⁵⁴ , 12 ²⁵ , 20 ⁰⁵
Ciznădie	5 ⁴⁰ , 13 ¹⁵ , 18 ¹⁰	7 ⁰⁰ , 15 ²⁰ , 20 ²⁵
Copșa mică	0 ⁵⁴ , 4 ³⁸ , 10 ¹⁰ , 13 ³⁴ , 15 ⁴⁰ , 19 ¹⁰	1 ³⁴ , 5 ²⁷ , 9 ⁰² , 15 ³⁸ , 17 ⁴⁰ , 20 ⁰⁷
Ocna-Băi	6 ²⁰	7 ³⁵
Peatra Olt, Bnc.	4 ²⁰ , 15, 18 ⁵⁵ acc.	0 ⁴⁵ , 13 ¹⁴ , 11acc.
Sighișoara, Agn.	5 ²⁵ , 16 ⁰⁵	7 ⁴⁶ , 16 ⁰⁷

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRIȘTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

Dela Librăria Arhidiecezană se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pușcariu. Prețul Lei 100, plus spese de poștă Lei 15

Dela Librăria Arhidiecezană se poate procura:

Plângerile lui Ieremia

și

Critica mai nouă

de

NICOLAE NEAGA

Profesor la Academia de Teologie

Prețul Lei 25.— plus spese poștale Lei 15.—

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se găsește de vânzare:

Cartea de bunătate

POFTĂ BUNĂ,

de ZOTTI HODOȘ. *Partea I completă*, cu multe rețete de bucate obișnuite mai ales în Ardeal și Bănat. Conține:

In partea I A.: Supe, asiete, pești, rasoluri și sosuri. Prețul 20 Lei;

In partea I B.: Prăjituri, torte, cofeturi, creme, parfe-uri, înghețate, dulcețuri, compoturi, numeroase menu-uri ș. a. Prețul: 20 Lei.

Trimisă prin poștă 5 Lei mai mult.

A apărut

și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Monografia

comunei bisericești rom. ort. a Sfinței Treimi din Brașov-Tocile.

de

VASILIE SFETEA

paroh.

Prețul Lei 80.— plus spese poștale Lei 10.—

A apărut:

Povătuitorul Creștinului ort.

de Pr. Ioan Stefan Popescu

o minunată cărtică de rugăciuni și povețe despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20, plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400.—

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului nou

de

Arhiepiscopul-Mitrofor

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 560.—, plus spese poștale Lei 20.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar

de

Arhiereul

Grigorie Leu Botoșăneanu

Prețul Lei 120.—, plus spese poștale Lei 10.

A APARUT:

Scrisori către Simforoza In pământul făgăduinții

de

Gala Galaction

Prețul 80 lei, plus spese poștale 10 lei. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Dela Librăria Arhidiecezană se poate comanda:

Urcarea Calvarului

traducere din limba franceză

de

A. și L. Moisescu-Villea

Prețul Lei 70.—, plus spese poștale Lei 10.—

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu prețuri moderate

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu? (Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude de

Dr. Gh. Ciuhandu
consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului **Andrei Șaguna**

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

In editura Sfinței Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat poștal.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.